

XII KONKURS KULTURY KLASYCZNEJ

dla gimnazjalistów z terenu województwa mazowieckiego - rok szkolny 2016/2017

REGULAMIN

Inicjatorzy i organizator KKK zwracają się do młodzieży gimnazjalnej, którą pragną zafascynować antykiem i średniowieczem, a także nowożytną i współczesną recepcją wypracowanego wówczas kanonu kultury klasycznej. Chcemy umożliwić gimnazjalistom poprzez udział w KKK poznanie istoty kultury będącej fundamentem cywilizacji europejskiej.

Pragniemy, aby młodzież w zakresie kanonu kultury klasycznej:

- знаła podstawowe treści i składniki kultury antycznej oraz rozumiała najistotniejsze zagadnienia w kulturze antycznej;
- zapoznała się z twórczością najwybitniejszych autorów i ich dziełami dostępnymi w języku polskim, żeby mogła odnajdywać to, co kiedyś było wspólne i jednoczyło narody Europy;
- zapoznała się z wybranymi opracowaniami, które umożliwiają głębsze poznanie kanonu kultury klasycznej;
- umiała wskazać ciągle aktualny dorobek kultury klasycznej, który trwa jako trzon norm i wartości strzegących człowieka, jego bezpiecznego i godnego życia.

Organizatorzy

- **Konkurs Kultury Klasycznej** dla gimnazjalistów - zwany dalej **KKK** - jest konkursem interdyscyplinarnym organizowanym na zlecenie Mazowieckiego Kuratora Oświaty.
- Inicjatorem KKK dla gimnazjalistów jest Polskie Towarzystwo Filologiczne Koło Warszawskie.
- Zadania związane z przeprowadzeniem KKK realizuje Wojewódzka Komisja Konkursu Kultury Klasycznej powołana przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty na wniosek Prezesa Koła Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Filologicznego.
- Przebieg Konkursu koordynuje Sekretarz Wojewódzkiej Komisji Konkursu Kultury Klasycznej.

Uczestnicy

W KKK mogą wziąć udział uczniowie klas gimnazjalnych z terenu województwa mazowieckiego. Udział w konkursie jest dobrowolny.

Cele

konkursu:

- 1/ KKK służy zintegrowaniu tych celów edukacyjnych, zadań, treści i osiągnięć gimnazjum, które są związane z dorobkiem kultury śródziemnomorskiej. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla gimnazjum wyszczególnia je w różnym zakresie i często powtarza niezależnie od siebie w tematyce ścieżek edukacyjnych (m.in. edukacja europejska, kultura polska na tle tradycji śródziemnomorskiej, edukacja filozoficzna) oraz kilku przedmiotów (m.in. historia i język polski).
- 2/ KKK rozwija zainteresowanie gimnazjalistów tradycją europejską opartą na kulturze śródziemnomorskiej, wskazuje na kanony kultury klasycznej przydatne w ukierunkowaniu i wyborze drogi życiowej i w działalności intelektualnej.
- 3/ KKK przyczynia się do tworzenia interdyscyplinarnej postawy, która między innymi poprzez uświadomienie roli łaciny jako wspólnej podstawy językowej sprzyja lepszemu przyswojeniu słownictwa i terminologii naukowej występujących w nauczaniu.

Motto Konkursu:

ANTIQUITAS
STAROŻYTNOŚĆ

MAGISTRA
NASZA

ET
MISTRZYNI

AMICA
I PRZYJACIÓŁKA

Tematyka

Tematyką XII Konkursu Kultury Klasycznej dla gimnazjalistów jest:
**MENS SANA IN CORPORE SANO-
W ZDROWYM CIELE ZDROWY DUCH**

Zakres

treści

KKK:

- 1/ Dorobek kultury klasycznej i jej recepcja.
- 2/ Starożytna refleksja nad człowiekiem i jej kontynuacja.
- 3/ Wizja świata i człowieka w wybranych utworach i fragmentach utworów literatury antycznej.
- 4/ Wzory osobowe i wskazania moralne w starożytności i w tradycji europejskiej (antycznej i biblijnej).
- 5/ Żywa tradycja kultury klasycznej jako składnik tożsamości kulturowej, narodowej i patriotyzmu.
- 6/ Mądrość życiowa i treści filozoficzne zawarte w sentencjach grecko-lacińskich, ich recepcja i zastosowanie w literaturze, historii i kulturze nowożytnej, a szczególnie w kulturze polskiej.
- 7/ Wpływ języków klasycznych na języki nowożytne, w szczególności na język polski.

Literatura:

STOPIEŃ SZKOLNY

LEKARZE I SZTUKA MEDYCZNA

1. Epigramaty, bajki i anegdoty autorów greckich i łacińskich – wybór
2. Herodot *Dzieje* BN 2005 – ks.III rozdz. 129-132 (o lekarzu Demokedesie)
3. Herondas *Mimy* Wrocław 1988- mim IV – ‘Ofiara dla Asklepiosa’
4. Hippokrates *Wybór pism* Warszawa 2008 – wybrane fragmenty
5. Homer *Iliada* – wybrane fragmenty
6. *Hymny homeryckie*, Toruń 2001- hymn XVI ‘Hymn do Asklepiosa’
7. *O tętnie i pulsie Strusia*- artykuł o lekarzu Strusiu
8. Owidiusz *Przemiany* – ks. II – narodziny Asklepiosa
9. Pindar *Ody* – oda pytyjska III
10. A.Świderkówna *Hellenika. Wizerunek epoki od Aleksandra do Augusta*, Warszawa 1974 – wybrane fragmenty
11. L.Winniczuk *Kobiety świata antycznego*, PWN 1973 – ‘Obowiązki młodej matki’
12. L.Winniczuk *Ludzie, zwyczaje, obyczaje starożytnej Grecji i Rzymu* Warszawa 1983 – str. 334- 351 rozdz. ‘W trosce o zdrowie. Medycyna w Grecji’, ‘Medycyna w Rzymie’
13. L.B.Zaidman *Grecy i ich bogowie*, Warszawa 2008 – wybrane fragmenty rozdz. 4

STOPIEŃ REJONOWY

CHOROBY CIAŁA I DUSZY

1. Bibila: 1 Sam 5-6, Wj 9
2. Epigramaty, anegdoty oraz utwory liryczne autorów greckich i łacińskich – wybór
3. Janicjusz *Tristia*- elegia II – w Z.Kubiak *Medytacje Janicjusza* Warszawa 1993
4. Z.Kubiak *Dzieje Greków i Rzymian*, Warszawa 2003 – str. 80-86- ‘Groza epidemii’
5. Liwiusz *Dzieje Rzymu od założenia miasta*- wybrane fragmenty
6. Lukian *Dialogi* Wrocław 1960 – wybrane utwory
7. Lukrecjusz *O naturze rzeczy*, Warszawa 1994 - ks. VI, od w.1090 do końca
8. Owidiusz *Przemiany* – ks. VII – zaraza na Eginie.

9. Tibullus *Elegie* – elegia I 3
10. Tukidydes *Wojna peloponeska*, Warszawa 1988 – zaraza w Atenach, ks. II 48-54 i nast.
11. Wergiliusz *Georgiki*, III ks. – wybrane fragmenty

STOPIEŃ WOJEWÓDZKI

LEKARSTWA, UZDROWIENIA I KOSMETYKI

1. Arystoteles *Zagadnienia przyrodnicze* Warszawa 1993– wybrane fragmenty
2. Bibila: Łk. 7,1-17(setnik z Kafarnaum, młodzieniec z Naim) 8,26-56 (uzdrowienie opętanego, kobieta cierpiąca na krwotok, córka Jaira) 10,30-37 (miłosierny Samarytanin); J11,1-44 (wskrzeszenie Łazarza); Dz.9, 32-43 (uzdrowienie paralityka, wskrzeszenie Tabity)
3. Epigramaty, anegdota oraz utwory liryczne autorów greckich i łacińskich – wybór
4. P.Gruszka *Pliniusz Młodszy a ochrona zdrowia*
5. Kurcjusz Rufus *Historia Aleksandra Wielkiego* Warszawa 1976- ‘Aleksander i lekarz Filip’ – tekst dostępny także w *Nowele antyczna* BN 1992 str435-440
6. Witruwiusz *O architekturze* ks.VIII 3 i 4
7. I. Lewandowski *Środki lecznicze w starożytności*, „Filomata” nr 304, (1977)
8. Owidiusz – wybrane fragmenty dzieł poetyckich
9. Pliniusz Starszy *Historia naturalna* XI 282-284 – zasady racjonalnego odżywiania się.
10. Plutarch *Moralia* Warszawa1988 – wybrane fragmenty
11. A. Schneeberger *De bona militum valetudine conservanda* Warszawa 2008 – o ulepszaniu wody
12. L.B.Zaidman *Grecy i ich bogowie*, Warszawa 2008 – wybrane fragmenty rozdz. 4
13. <http://www.miesiecznik.znak.com.pl/6322008michal-bardelhadrian-w-kapieli-czyli-tylez-o-higienie-co-o-zyciu-towarzyskim-rzymian/>

Na każdy etap Konkursu uczestnicy otrzymają plik zawierający źródła ikonograficzne oraz wykaz postaci/ powiedzeń związanych z tematyką KKK np.: święci Damian i Kosma, św. Apolonia, Apollo, Chiron, waż Eskulapa, placebo, panaceum etc.

Lektury dla nauczycieli:

- R. Ganszyniec *Lecznica Asklepiosa*, „Filomata nr 31 (1931)
- I. Lewandowski *Lekarz w starożytnym Rzymie* „Filomata” nr 254, (1972)
- G.E.R.Lloyd *Nauka grecka po Arystotelesie* rozdz.6 ‘Biologia i medycyna hellenistyczna’
- M. Nowicka *Ilustrowane książki medyczne w starożytności* „Filomata” nr 310 (1977)
- M. Oldstone *Wirusy, plagi i dzieje ludzkości* Warszawa 2002
- <http://copernicus.torun.pl/nauka/medycyna/3/> - O medycynie w czasach Kopernika

Struktura

KKK jest konkursem trzystopniowym i obejmuje następujące stopnie:

I stopień - szkolny

II stopień - rejonowy

III stopień - wojewódzki

I stopień przeprowadza **Szkolna Komisja KKK**. Szkolną Komisję powołuje dyrektor gimnazjum. Do składu Komisji należy powołać co najmniej trzech nauczycieli. Jeżeli w gimnazjum, do którego uczeń uczęszcza nie organizuje się Konkursu, wówczas uczeń może do niego przystąpić w innym gimnazjum wskazanym przez dyrektora.

I stopień - szkolny składa się z dwóch części.

Część pierwsza stopnia szkolnego:

W tej części uczeń samodzielnie w domu przygotowuje pracę pisemną na temat podany przez Wojewódzką Komisję KKK (WK KKK).

Prace pisemne uczniów ocenia Wojewódzka Komisja KKK.

Część druga stopnia szkolnego:

W tej części uczeń rozwiązuje w dn. **18 listopada 2016 r.** test w warunkach kontrolowanych przez Szkolną Komisję KKK.

Test składa się z pytań otwartych i zamkniętych dotyczących:

- wiedzy o antyku (w zakresie zalecanym przez podstawę programową kształcenia ogólnego w gimnazjum – informacja w załączniku nr I);
- wybranych fragmentów tekstów, sentencji i zwrotów łacińskich wskazanych przez Komisję Wojewódzką KKK

W drugiej części stopnia szkolnego uczeń powinien wykazać się wiedzą i umiejętnościami dotyczącymi zagadnień wskazanych w szczegółowym zakresie wymagań KKK, który będzie przesłany gimnazjom po otrzymaniu przez Wojewódzką Komisję zgłoszenia szkoły.

Czas na napisanie testu wynosi 90 minut.

Test sprawdza i przyznaje punkty zgodnie z modelem oceniania opracowanym przez WK KKK Szkolna Komisja KKK. Prace testowe uczniów są kodowane. Rozkodowywanie prac następuje po ich sprawdzeniu i przyznaniu punktów.

Przewodniczący Szkolnej Komisji KKK sporządza protokół zawierający listę wszystkich uczestników stopnia szkolnego KKK wraz z punktami uzyskanymi z testu. Szkolna Komisja KKK przesyła do WK KKK protokół oraz zakodowane prace pisemne tylko tych uczestników, którzy uzyskali z testu określoną w kluczu liczbę punktów.

Uczestnicy, którzy uzyskali co najmniej 85 % punktów za prace wykonane w I stopniu KKK (samodzielna praca pisemna i test), zostają zakwalifikowani do II stopnia Konkursu - rejonowego.

Uczniowi przysługuje prawo odwołania się od decyzji Wojewódzkiej Komisji KKK do przewodniczącego Komisji w terminie 7 dni od ogłoszenia wyników.

II Stopień Konkursu przeprowadza w dn. 18 marca 2017 r. Wojewódzka Komisja KKK.

W stopniu rejonowym Konkursu uczeń ma do wykonania dwa zadania:

- Napisanie eseju na temat związany z lekturami wskazanymi przez Wojewódzką Komisję KKK.
- Rozwiązanie testu zawierającego pytania otwarte i zamknięte sprawdzające:
 - wiedzę o antyku w zakresie zalecanym przez podstawę programową kształcenia ogólnego w gimnazjum – informacja w załączniku nr I ;
 - znajomość lektur wybranych przez Wojewódzką Komisję KKK na ten stopień Konkursu;
 - znajomość powiedzeń, przysłów i polskich słów pochodzenia łacińskiego wskazanych przez Komisję.

Prace uczniów wykonane w II stopniu Konkursu (esej i test) ocenia i przyznaje punkty zgodnie z modelem oceniania Wojewódzka Komisja KKK.

Prace uczniów są kodowane. Rozkodowywanie prac następuje po ich sprawdzeniu i przyznaniu punktacji.

Uczestnicy, którzy uzyskali co najmniej 85 % punktów, zostają zakwalifikowani do III stopnia Konkursu (wojewódzkiego).

Uczniowi przysługuje prawo odwołania się od decyzji Wojewódzkiej Komisji KKK do przewodniczącego Komisji w terminie 7 dni od ogłoszenia wyników.

III Stopień przeprowadza w Warszawie w dn. **20 maja 2017 r.** Wojewódzka Komisja KKK i ogłasza ostateczne wyniki Konkursu.

W stopniu wojewódzkim uczeń odpowiada przed Wojewódzką Komisją KKK na pytania, które dotyczą:

- wiedzy o antyku;
- refleksji nad człowiekiem zawartej w wybranych przez Komisję fragmentach tekstów antycznych oraz nowożytnych;
- wpływu języka łacińskiego na język polski;

Struktura pytań stopnia wojewódzkiego:

Pytanie dotyczące:

- rozumienia tematu konkursu w odniesieniu do różnych tekstów kultury;
- refleksji nad człowiekiem;
- kultury antycznej;
- znajomości i rozumienia fragmentów dzieł literackich wyznaczonych przez Komisję Wojewódzką KKK na ten stopień konkursu;
- polskich zapożyczeń leksykalnych z języka łacińskiego.

Finalistą KKK jest uczeń, który zakwalifikował się i przystąpił do III stopnia Konkursu oraz uzyskał co najmniej 50% punktów możliwych do zdobycia. Laureatem KKK jest uczeń, który w III stopniu Konkursu uzyskał co najmniej 90 % punktów możliwych do zdobycia.

Listę laureatów i finalistów ogłasza Wojewódzka Komisja KKK. Decyzje Wojewódzkiej Komisji są ostateczne.

Uprawnienia finalistów i laureatów oraz zaświadczenia dla nauczycieli:

a/ Laureaci i finaliści otrzymują stosowne zaświadczenia, wydane przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty.

b/ Laureaci i finaliści otrzymują uprawnienia określone w przepisach prawa oświatowego.

c/ Wojewódzka Komisja KKK może wydawać dyplomy oraz przyznawać finalistom i laureatom nagrody rzeczowe ufundowane przez osoby prawne bądź fizyczne.

d/ Nauczyciele opiekujący się przygotowaniem finalistów i laureatów otrzymują stosowne zaświadczenia podpisane przez Przewodniczącego Koła Warszawskiego PTF oraz Przewodniczącą Komisji Wojewódzkiej KKK.

Terminarz Konkursu Kultury Klasycznej

Terminarz Konkursu KKK ustala Wojewódzka Komisja KKK.

Podane terminy przesyłania list uczestników konkursu i prac konkursowych są nieprzekraczalne - liczy się data stempla pocztowego lub data wysłania listu pocztą elektroniczną.

wrzesień 2016 r.

- ogłoszenie Regulaminu Konkursu.

do 13 października 2016 r.

– szkoły zgłaszają do Wojewódzkiej Komisji KKK pocztą elektroniczną na niżej podany adres swój akces (listę uczestników wraz z nazwiskiem opiekuna, adresem szkoły, telefonem, faksem, adresem elektronicznym)

m.poszepczynska@uw.edu.pl (temat: XII KKK)

październik 2016 r.

– Wojewódzka Komisja KKK przesyła pocztą elektroniczną szczegółowe zadania konkursowe (min. temat pracy pisemnej) wraz z materiałami dotyczącymi I stopnia;

I STOPIEŃ - SZKOLNY:

do 14 listopada 2016 r.

– szkoły otrzymują koperty, zawierające zadania drugiej części stopnia szkolnego (test i kryteria oceniania). Kopertę z testami należy otworzyć dopiero w dniu rozpoczęcia zawodów szkolnych;

18 listopada 2016 r. (piątek)

– Szkolna Komisja KKK przeprowadza drugą część stopnia szkolnego;
– po przeprowadzeniu drugiej części stopnia szkolnego Szkolna Komisja KKK przesyła organizatorom protokół zawierający listę wszystkich uczestników stopnia szkolnego KKK wraz z punktami uzyskanymi z testu oraz zakodowane prace pisemne tylko tych uczestników, którzy uzyskali z testu określoną w kluczu liczbę punktów;

24 listopada 2016 r. (czwartek)

– ostateczny termin wysłania protokołu oraz prac pisemnych do organizatorów na podany poniżej adres; liczy się data stempla pocztowego;

Koło Warszawskie PTF
Instytut Filologii Klasycznej UW
Krakowskie Przedmieście 1,
00-047 Warszawa
z dopiskiem:
XII KONKURS KULTURY KLASYCZNEJ;

do 19 grudnia 2016 r. (poniedziałek)

– Wojewódzka Komisja KKK przesyła do szkół pocztą elektroniczną listę uczniów dopuszczonych do stopnia II (rejonowego) oraz informacje dotyczące następnego etapu .

II STOPIEŃ - REJONOWY:

18 marca 2017 r. (sobota)

– Wojewódzka Komisja KKK przeprowadza w Warszawie drugą część stopnia rejonowego (esej + test) ;

do 10 kwietnia 2017 r.

– Wojewódzka Komisja KKK przesyła do szkół pocztą elektroniczną listę uczniów dopuszczonych do stopnia III (wojewódzkiego) oraz informacje dotyczące następnego etapu .

III STOPIEŃ - WOJEWÓDZKI:

20 maja 2017 r. (sobota)

– Wojewódzka Komisja KKK przeprowadza w Warszawie III stopień Konkursu i ogłasza ostateczne wyniki KKK.

maj/czerwiec

uroczystość zakończenia XII KKK

Informacje dodatkowe

1. Wojewódzka Komisja KKK pozyskuje sponsorów i darczyńców.
2. Wojewódzka Komisja KKK nawiązuje współpracę z organami prowadzącymi szkoły i udziela pomocy merytorycznej szkołom w przygotowaniu uczniów do KKK.
3. Każde gimnazjum zgłaszające udział w KKK otrzyma pomocnicze materiały konkursowe przygotowane przez Wojewódzką Komisję KKK.
4. Wojewódzka Komisja KKK – w miarę swoich możliwości – zorganizuje spotkania dla zainteresowanych gimnazjalistów i ich opiekunów, w tym specjalne wykłady członków Koła Warszawskiego PTF oraz innych Gości.
5. Informacje o KKK zostaną przekazane wszystkim gimnazjom z terenu województwa mazowieckiego poprzez:
 - Informator „Konkursy przedmiotowe, interdyscyplinarne i tematyczne dla uczniów gimnazjów w województwie mazowieckim” wydawany przez Kuratorium Oświaty w Warszawie;
 - stronę internetową Instytutu Filologii Klasycznej Uniwersytetu Warszawskiego: www.ifk.uw.edu.pl
6. Dodatkowych informacji o Konkursie udziela Sekretarz Wojewódzkiej Komisji KKK mgr Maria Poszepczyńska. m.poszepczynska@uw.edu.pl , tel.dom. 22-667-77-57.

Zalecana forma przygotowania do KKK:

Formą pomocniczą przygotowania uczniów do KKK w szkole mogłoby być koło kultury klasycznej (oferta sformułowana powyżej w pkt.4 dotyczyłaby również takiego koła zainteresowań)

wz. Mazowieckiego Kuratora Oświaty
/-/

Doroła Skrzypek
Mazowiecki Wicekurator Oświaty

Załącznik I

Zagadnienia konkursowe zawarte w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla gimnazjum (MEN):

a. Kultura polska na tle tradycji europejskiej:

Dostrzeganie w kulturze antycznej korzeni tożsamości kulturowej Polski i Europy.

Ułatwienie rozumienia i stosowania popularnych zwrotów, sentencji, powiedzeń i wyrażenia łacińskich, z czasów starożytnych i późniejszych, obecnych w kulturze i języku polskim.

Ułatwienie w posługiwaniu się terminologią współczesną opartą na językach klasycznych i nowożytnych.

b. Edukacja filozoficzna:

Kształtowanie wrażliwości moralnej.

Przykłady podstawowych i ponadczasowych prawd filozoficznych jako części duchowego dziedzictwa ludzkości.

Umiejętność przedstawienia dokonań filozoficznych Sokratesa, Platona i Arystotelesa.

c. Historia:

Cywilizacje starożytne – dorobek kultury i jego trwałość (Grecja, Rzym).

Rozpoznawanie miejsca człowieka w czasie historycznym, jego relacji z przyrodą, społecznością lokalną, ojczyzną, kręgiem kulturowym, innymi narodami i religiami.

Interpretacja różnego rodzaju źródeł historycznych.

d. Język polski:

Odbiór tekstów kultury: Posługiwanie się w sposób naturalny i funkcjonalny w trakcie rozważania problematyki utworów poznaczonymi pojęciami i terminami literackimi i kulturowymi.

Dostrzeganie uniwersalności doświadczeń, przemyśleń, uczuć i aspiracji wpisanych w dzieła z różnych okresów i kręgów kulturowych (zwłaszcza tradycji biblijnej, antycznej, dworsko-rycerskiej, patriotycznej, społecznikowskiej).

Wybrane utwory z klasyki światowej: Biblia (fragmenty), mitologia (wybór), Homer: Iliada lub Odyseja (fragmenty); Sofokles: Antygona.

Załącznik II

Temat przewodni XII KKK:

**MENS SANA IN CORPORE SANO -
W ZDROWYM CIELE ZDROWY DUCH**

UPRAWNIENIA LAUREATÓW I FINALISTÓW

Zgodnie z obowiązującymi przepisami laureaci i finaliści XII Konkursu Kultury Klasycznej uzyskują preferencje podczas rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych z tytułu szczególnych osiągnięć wymienionych na świadectwie ukończenia gimnazjum.

Skład Wojewódzkiej Komisji KKK

Przewodnicząca Komisji KKK:

**mgr Grażyna Kania - filolog klasyczny, wicedyrektor XXXIII LO
im. M. Kopernika w Warszawie**

Sekretarz Komisji KKK:

mgr Maria Poszepczyńska - filolog klasyczny, nauczyciel akademicki UW

Członkowie Wojewódzkiej Komisji KKK:

**dr Jan Kwapisz – filolog klasyczny, nauczyciel akademicki UW
prof. dr hab. Barbara Milewska –Ważbińska – filolog klasyczny, nauczyciel
akademicki UW
mgr Agnieszka Puchała – nauczyciel języka łacińskiego i wiedzy o kulturze
mgr Joanna Pudzianowska – nauczyciel języka łacińskiego**

Opieka merytoryczna:

**Prezes Koła Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Filologicznego –
dr Jan Kwapisz**